

Betreft: reactie op verzoek het bomenbeleid van de gemeente te evalueren
Door: Martin Mulder, lid bestuur Stichting Almelo Parkstad.

Algemeen:

veel gaat goed, maar hieronder vooral aandacht voor de verbeterpunten

Aandachtspunten voor nieuw bomenbeleid:

(zie ook presentatie gemaakt voor het PB op 13 september 2023)

- Bomenstructuurplan
 - Moet altijd logisch onderdeel zijn van het totale beleid m.b.t. de openbare ruimte (duurzaamheid, natuurinclusief, cultuurhistorische waarden, enz.)
 - Beleid van de Stichting Almelo Parkstad (SAP) doorzetten: Laanbomen in de binnenring/parkeerring en Parklane (Engelse landschapsstijl in lijnstructuur) in de buitenring. Invalswegen Parklane langs buitenbermen i.v.m. openheid naar fraaie zichtlocaties bedrijven, woningen en landschappelijke doorzichten (extended landscaping) vs. 'inpakken' lelijke plekken/gebouwen/P-plaatsen met bomen/struiken. Waar mogelijk boombeplantingen in middenbermen (parklane of laanstructuur).
 - Algemeen: streven naar herstel cultuurhistorische ontwerpen, waarbij vaak ook exotische boomsoorten behoren.
 - Bij nieuwe projecten: kiezen voor inheemse boomsoorten van autochtone herkomst (zaad/stek).
- (lijst met) monumentale en bijzondere bomen
 - Vitaliteit beschermen zowel boven als ondergrond.
 - Bij verdwijnen monumentale bomen deze direct vervangen door een in potentie ook weer monumentale boom (ondergronds en bovengrond (toekomst)voorwaarden vastleggen in beleid)
 - Practice what you preach!: als bomen verdwijnen door storm o.i.d. zorg dan ook dat er iets gelijkwaardigs terugkomt.
- Het aanvragen en verlenen van kapvergunningen
 - Alle inheemse bomen altijd vergunning laten aanvragen: WNB (wet natuurbescherming 2017) protocol
 - Exotische bomen/coniferen: meldingsplicht. Voor bijzondere/monumentale bomen/lanen/boomgroepen/bosjes: zie specifiek beleid mbt historie, natuurwaarden, enz.)
 - Beleid buiten de bebouwde kom/landelijk gebied:
 - oude boswetgrenzen laten samenvallen met werkelijke grens stedelijk gebied.
 - Geen beoordeling op individuele bomen, maar op landschapselementen en landschapsstructuren
 - Groen Erfgoed meenemen in de bescherming van bomen: cultuur- en natuurhistorische waarden. (bomen zijn vaak een belangrijke drager van historische landschapsstructuren)
- Wetgevingen
 - Bij beheer als gemeente houden aan de gedragscodes bestendig beheer/algemene zorgplicht. (stadshabitat, urban city heating/leefbaarheid stedelijke omgeving)
 - WNB compensatieplicht vraagt om goed anticiperen op voorgenomen kappen (van bijv. populieren waar roekenkolonies in zitten)
- Groeiplaatsen

- Bij bomen in bestrating/verhardingen zorgen voor minimaal 75% goed doorwortelbare en geschikte ondergrond
- Waar meerdere bomen in pleinen of straten geplaatst worden in de verharding, zorgen dat de wortelruimten met elkaar verbonden worden (bomen van gelijk geslacht kunnen ondergronds mycorrhiza's uitwisselen en dus ook voedingsstoffen. Die symbiose zie je in stabiele bossen leiden tot zeer vitale bomen met veel minder last van plagen, doordat ze allemaal ondergronds met elkaar 'communiceren'.
- Die natuurlijke krachten die een natuurlijke bosgemeenschap heeft, kun je nabootsen in de stedelijke omgeving.
- Bij smalle straten boombeplanting stimuleren/financieren in particuliere tuinen of grond van woningbouwverenigingen/andere verhuurders/tuinen van wooncomplexen
- **Bouwen en werken bij bomen**
 - Beleid t.o.v. bomen laten afhangen van de status van bomen of boomgroepen
 - Algemeen: elke boom verdient bescherming vanuit WNB (algemene zorgplicht voor inheemse bomen. Nestgelegenheidsbescherming voor alle bomen als er broedende vogels in zitten)
 - Bescherming is maatwerk. Grote oude bomen die breed geworteld zijn, vragen om meer beschermingsruimte dan een jonge boom.
 - Geen standaard beschermzone aangeven voor bouwen rond bomen, maar maatwerk maatregelen per situatie
 - Bij bronbemaling of juist grondwaterstandverhoging: ook maatwerk bescherming afspreken m.b.t. behouden voldoende waterkwantiteit.
- **Boombeheer en zorgplicht**
 - Veiligheid boven infrastructuur en opengestelde wandel- en fietspaden gaat voor.
 - Buiten die mens-zones ook dood hout toestaan.
 - Streven naar zo duurzaam mogelijk machinepark (accu gereedschappen, elektrische auto's, hoogwerkers, enz.)
 - Geen pesticiden gebruiken
 - Plant waar mogelijk meerstammige en laag bemantelde bomen aan. Meer belevingswaarde en ze slaan beter aan.
 - Plant altijd in het najaar!
- **Boomziekten, -plagen en -aantastingen**
 - Geen pesticiden meer gebruiken. Uit de tijd. Middel is erger dan de kwaal.
 - Doe aan voorlichting: niet massaal iets gaan bestrijden omdat mensen jeuk kunnen krijgen van een rups. De bomen kunnen een 'plaag' wel doorstaan (zie eikenbladroller, wintervlinder, spinselmotten, enz.)
 - Zorg voor maximale variatie in je bomenbestand. Minder ziekten en plagen. Gebruik geen klonen (allemaal dezelfde zwakten)
 - Niet selectief werkende biologische bestrijding verbieden. In strijd met WNB. (bijv. Xentara nematoden doden ook inheemse vlindersoorten)
- **Communicatie (intern en extern)**
 - Medewerkers goed trainen in nieuwe inzichten en werkmethoden. Conservatieve werkhouding omzetten naar natuurinclusief denken en handelen m.b.t. boombeleid en -beheer.
 - Richting publiek: zorg zelf of bijv. via het natuurhuis voor structurele voorlichting over duurzaam groen in het algemeen en de rol daarvan van bomen in het bijzonder.
- **Duurzaamheid**
 - Zie opmerkingen elders. Aanvullend:
 - Kies zo veel mogelijk voor inheems autochtoon plantmateriaal.

ALMELO PARKSTAD

- Plant sowieso meer bomen in de versteende binnenstad. Met zuilvormige rassen van inheemse bomen kun je in kleine ruimten nog veel bomen kwijt. Dit zowel uit overwegingen van esthetiek, ecologie en leefbaarheid/luchtkwaliteit
- Klimaatadaptie
 - Veel bomen in vooral de versteende binnenstad zorgen ervoor dat de hittestress in warme perioden afgezwakt wordt.
 - Zorg ook zoveel mogelijk voor open verhardingen, zodat stadsbomen ook het regenwater direct beschikbaar krijgen.
 - Bomen zijn een onderdeel van bosgemeenschappen van bomen, struiken, kruiden en mossen. Hoe meer je bij aanplant die aan elke bodem en waterstand gekoppelde bosgemeenschap aanplant of laat ontstaan, hoe completer de natuurwaarden/biodiversiteit ter plekke.
- Diversen
 - Nieuwe projecten:
 - Voorkom monoculturen van boombeplantingen in elk project.
 - Nu worden er veel Ginkgo biloba geplant. Misschien een geschikte laanboom, maar ecologisch geen waarde en groeit erg langzaam. En plant je vrouwelijke bomen, dan veel overlast van de vruchten in de toekomst.
 - Bij laanbomen: kies voor inheemse soorten, zo mogelijk een mix van 2 of meer geslachten of meerdere soorten binnen één geslacht.
 - Als je het laaneffect nastreeft (kathedraal effect), plant dan genoeg bomen, zodat door lichtgebrek de takken omhoog gaan groeien.
 - Nu worden in de meeste straten nog wel repeterende laanbomen aangeplant, maar zover uit elkaar (bijv. t.b.v. parkeerplaatsen of om winkelpuilen in beeld te houden), dat het laaneffect nooit bereikt wordt. Gevolg: bomen gedragen zich als parkbomen, gaan breed uit groeien. Dan zou ook de ondergrond veel ruimer moeten zijn, en dat is lang niet altijd als voorwaarde goed ingericht.
 - Als een gemeente als Almelo het stadshabitat wil beschermen en versterken, plant dan inheemse bomen. Er is genoeg keuze. Beperk de exoten voor de historische parken waar ze oorspronkelijk onderdeel van het ontwerp zijn.